

Te Kura Kaupapa Māori o Tamarongo me tō rātou hono ki Parihaka Papakāinga

Ko Kurahaupō te waka, ko Taranaki te maunga, ko Taranaki te iwi, ko Tamarongo te hapū, ko Tamarongo te kura. Kei te tāone o Opunake tēnei kura e noho tata tonu ana ki Te Moana Tāpokopoko a Tawhaki, kei te take o Taranaki maunga. E noho tata hoki ki te papakāinga o Parihaka.

I te hanga mai o *Te Āhua o ā Tātou Ākonga* ki runga i te hiahia o te whānau ka whakapono rātou ki te kaupapa o Parihaka, ki ngā poropiti a Tohu Kakahi rāua ko Te Whiti o Rongomai.

Nō reira ko te karanga nui o te whānau mā taua kaupapa i ngā mātāpono o te āhua o te ākonga ka whakatinanahia. Tērā ko te whānaungatanga, ko te manaakitanga, ko te whakapapa, ko te aroha, ko te kotahitanga. Mā te haere ki te tautoko ki ngā rangi tapu ki runga o Parihaka ko te 18 me te 19 ka kite, ka rongu ka whakamahi i aua mātāpono.

Ka kī atu a Ngaperera Moeahu, te tumuaki o tēnei kura he nui ngā hua ka puta i tō rātou haeretanga ki te 18 me te 19. Ia marama ka haere Te Kura o Tamarongo ki Te Niho o Te Ātiawa, tētehi o ngā wharenuī o Parihaka, hei te ahiahi o te 17.

Ko te mahi a ngā tamariki ko te te whakarite i ngā tēpu, ko te whakapai i te whare, ko te tunu kai me kī ko ngā āhuetanga katoa o te manaaki tāngata. Koirā tētehi kaupapa nui ki runga o Parihaka. Hei te 18 tonu ka tangi te pere, ka pōhiritia ngā manuhiri, ka taki haere ngā karakia me ngā waiata tawhito. Koirā ka whakatinanahia ngā mātāpono kua kōrero ake nei.

Tētehi tino kōrero ka whakaetia te whānau hei kōrero nui mō tō rātou tirohanga whakamua ko tēnei ‘Tahuti atu ki te ao’. Ko tōna tikanga ka ū ngā tamariki ki ngā kawa, ki ngā mātāpono, ki ngā uara o ā rātou tīpuna ka taea te rere atu ki te ao.

Ka tō he rā, ka rere he rā

E whakapono ana tēnei whānau ki ngā kōrero o Parihaka, ‘He puawai au nō runga i te tikanga he raurenga au nō runga i te raukura. Ko taku raukura he manawanui ki te ao’. Nō reira mā taua raukura rātou e akiaki kia tū pakari kia tū māia kia tū manawanui ki ngā nekehanga kei tō rātou ao.

Ko Maata Wharehoka te heamana o te poari ko ia hoki te kaitiaki o te whareniui o Te Niho o Te Ātiawa. Ko tāna mā te mahi tahi te whāngai manuhiri, te tiaki whare me te tiaki i te kaupapa o Parihaka, ngā tamariki e tū manawanui ana. Heoti anō, ka pātaihia “me pēhea aua mahi e whakamihia?” Tērā pea mā te hapū taua haepapa, taua hōnore.

Ka kī hoki a Ngapera kei Parihaka ngā horopaki hei hono atu ki ngā wāhanga ako o *Te Marautanga o Aotearoa*. Ko te ako waiata, ko te ako i ngā hītori mō te papakainga tae atu ki ngā kōrero mō ngā manu e rua a Tohu rāua ko Te Whiti.

Ko te hanga mai o ngā whare i te wā o Tohu rāua ko Te Whiti he tauira mā ngā tamariki. Ka tango i ngā rawa o te ao hou kia whakatū i ngā whare. Ka rere te hiko ki runga o Parihaka i mua noa atu ki ngā taone Pākehā. Tae mai ki tēnei wā ka tū te Ahurei Maungarongo o Parihaka he kaupapa ako ēnei tauira mā ngā tamariki.

Ko te nuinga i ēnei tamariki he uri nō te Papakāinga, nō Parihaka engari ko tōna mutunga koira te karanga o te whānau o Te Kura Kaupapa o Tamarongo kia ako ngā tamariki ki ngā kōrero o Parihaka hei tuarā mā rātou.

